

Zbigniew Syska

Gorzowska prasa ukazująca się poza cenzurą : cz. III

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 16, 259-275

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zbigniew Syska
Gorzów

Gorzowska prasa ukazująca się poza cenzurą (cz. III)

W Nadwarciańskim Roczniku Historyczno-Archiwalnym z 2004 i 2005 r. opublikowałem dwa artykuły omawiające gorzowską prasę, która ukazywała się poza cenzurą. Pierwszy artykuł poświęcony był gazetom, które wychodziły w podziemiu po wprowadzeniu stanu wojennego do 1990 roku, drugi natomiast obejmował gazetki ukazujące się w okresie od października 1978 do 13 grudnia 1981¹. Po trzech kolejnych latach badań dotarłem do nowych tytułów, o których nie było wcześniej nigdzie żadnej wzmianki, a także skorygowałem i uszczegółowiłem moje wcześniejsze ustalenia. Ten artykuł opisuje kolejne gorzowskie pisma jakie wychodziły poza cenzurą, koryguje również pewne treści w moich wcześniejszych publikacjach na ten temat, a także omawia w ostatniej części nieznany okres historii *Feniksa*, biuletynu informacyjnego RKW NSZZ „Solidarność”.

Pierwsza kwestia którą się zajmę, to fakt włączenia do grupy pism ukazujących się poza cenzurą pisma **Wiadomości Klubowe** wydawanego przez gorzowski Klub Inteligencji Katolickiej. Uznałem, iż to, że w tamtym czasie KIK był środowiskiem opozycyjnym względem władzy komunistycznej i drukował swoje pismo na powielaczu białkowym, jest już wystarczające, by biuletyn ten zaliczyć do tytułów prasowych, które ukazywały się poza cenzurą. Tymczasem, pracując nad historią gorzowskiego KIK, natknąłem się na dokumenty, które ukazują faktyczne okoliczności powstania i wydawania klubowego biuletynu. W rzeczywistości, na wzór innych Klubów Inteligencji Katolickiej w Polsce, w marcu 1987 r. gorzowski KIK podjął decyzję o wydawaniu własnego pisma pt. **Wiadomości Klubowe**, do którego do głównych zadań należało: *informowanie o zaplanowanych spotkaniach i o innych sprawach Klubu, wzmacnianie więzi między członkami KIK, a także między Zarządem a członkami, utrzymywanie kontaktów gorzowskiego Klubu z innymi KIK-ami*². Gazetka, będąc wewnętrznym biuletynem informacyjnym Klubu w samych założeniach, miała ukazywać się legalnie. W tym też celu Władysław Klimek – szef gorzowskiego KIK pozyskał powielacz białkowy (autorowi nie udało się ustalić w jakich okolicznościach i od kogo), a następnie zwrócił się do Urzędu Kontroli Prasy i Widowisk w Gorzowie Wlkp. o wydanie zezwolenia na powiela-

1 Zob. Z. Syska, *Prasa wydawana poza cenzurą w Gorzowie Wlkp. w latach 1978-1981*, Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny 2006 nr 13, s. 137-166; tegoż, *Prasa środowisk opozycyjnych miasta Gorzowa wydawana od grudnia 1981 do grudnia 1989*, Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny 2005 nr12, s. 123-152.

2 *Wiadomości i komentarze*, nr 15/89 z dnia 29 października 1989 r. s. 2

nie na własnym powielaczu białkowym załączonego tekstu w ilości 350 egzemplarzy formatu A4/4str.³. Po przejściu przez urząd cenzorski poszczególne numery pisma otrzymywał numer zezwolenia zamieszczany obowiązkowo w stopce na ostatniej stronie biuletynu (nie było to obowiązkiem na drukach ulotnych). **Wiadomości Klubowe** ukazywały się raz lub dwa razy w miesiącu.

W maju 1989 ulega modyfikacji tytuł biuletynu Klubu na **Wiadomości i Komentarze KIK Gorzów Wlkp.** Po obradach Okrągłego Stołu zmiany społeczno-polityczne nabrały dużego tempa. Duża część członków Klubu chciała włączyć się w nurt zachodzących przemian, dlatego też rozszerzyła się również tematyka gazetki. Utrzymując wcześniejsze zadania biuletynu, teraz dodano jeszcze nowe, jakim było *przyczynianie się do podnoszenia znajomości społecznej nauki Kościoła a nawet do inicjowania działań obywatelskich w trudnych czasach przemian w naszej Ojczyźnie*⁴. Liczba poszczególnych numerów biuletynu była różna i wahała się od 250-350 egzemplarzy, redaktorem prowadzącym pismo był Władysław Klimek.

Następna kwestia którą chcę przedstawić, to fakt „odkrycia” kolejnych gorzowskich tytułów gazet ukazujących się poza cenzurą.

Biuletyn Gorzowskiego Klubu Politycznego „Ład i Wolność”. Pierwszy numer pisma informował (niestety nie podano daty wydania gazety), że *na bazie działaczy związanych ze środowiskiem Ruchu Młodej Polski, pisma „Pokolenie” oraz NSZZ „Solidarność” 27 października 1988 r. odbyło się zebranie założycielskie Gorzowskiego Klubu Politycznego „Ład i Wolność”, na którym również wybrano tymczasowy Zarząd, do którego weszli: Władysław Czyżewski, Jerzy Hrybacz, Bogdan Kiernicki oraz Kazimierz Marcinkiewicz. Zamieszczono również pełny tekst Deklaracji Ideowo-Politycznej Gorzowskiego Klubu Politycznego „Ład i Wolność”.*

Składu redakcji ani nakładu pisma nie podano, ukazały się tylko trzy numery biuletynu, ostatni z września 1989 r.

Zwycięzimy Pismo K[omitetu] S[amoobrony] S[tudentów] „Zwycięzimy” Region Gorzów Wielkopolski. Ukazał się tylko jeden numer pisma, w którym poinformowano, że 13 marca 1982 r. powstał Komitet Założycielski tej organizacji w Gorzowie, na czele Zarządu KSS⁵ „Zwycięzimy” Region Gorzów Wielkopolski stanął „Zbyszek”. W numerze przedstawiono również historię powstania oraz cele działania KSS „Zwycięzimy”. Według redakcji pisma KSS „Zwycięzimy” obejmował swym zasięgiem: Bydgoszcz, Gdańsk, Gorzów Wlkp., Łódź, Katowice, Kraków, Poznań, Warszawę oraz Wrocław. Pismo zredagowali i wydrukowali studenci gorzowskiej filii AWF Andrzej Wiatrowski i Andrzej Bieleń.

Wolna Myśl. Znany mi jest jedynie drugi numer pisma z października 1985 r. Jako miejsce wydania podano Poznań, Gorzów, Wrocław. Jest duże prawdopo-

3 Nie wiadomo, czy numery z marca i kwietnia 1987 przeszły przez cenzurę, ponieważ, nie mają w stopce numeru zezwolenia, a najwcześniejsze zachowane pismo W. Klimka skierowane do UKPiW pochodzi z dnia 29 maja 1987 r. Zachowały się jeszcze pisma z podobną prośbą o zezwolenie na druk datowane na 25 czerwca 1987, 9 sierpnia 1987 i ostatnie z 30 stycznia 1989. Odpowiedzi nie zachowały się zapewne dlatego, że cenzura z reguły udzielała tylko odpowiedzi ustnych.

4 *Wiadomości i Komentarze*, nr 15/89 z dnia 29 października 1989 r., s. 2.

5 Prawdopodobnie: Komitetu Samoobrony Społecznej.

dobieństwo, że pismo wydawane było poza Gorzowem, a jedynie część członków redakcji pochodziła z Gorzowa. Pismo wydrukowało gorzowskie Wydawnictwo „L” (Legion).

Informator „NSZZ Solidarność” Ziemi Gorzowskiej. Pismo wydawane przez Międzyzakładowy Komitet Obrony Solidarności /MKOS/. Znany jest tylko nr 3 pisma. Nie podano ani daty, ani miejsca wydania.

Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” przy Gorzowskim Przedsiębiorstwie Budownictwa Przemysłowego. Pierwszy numer pisma sygnowany przez Solidarność (wcześniej biuletyn ukazywał się jako biuletyn zakładowych Związków Branżowych i podlegał cenzurze) ukazał się z datą 19 października 1989. Znane mi są cztery numery pisma.

Zwrotnica. *Biuletyn Informacyjny Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” PKP Węzeł Gorzów Wlkp.* Jest to kontynuacja pisma, które ukazywało się w roku 1981. Wskazuje na to winieta pisma (nawiązująca stylistycznie do tej z 1981) i to, że numer pierwszy *Zwrotnicy* z 25 listopada 1989, sygnowano jako „Nr 1/6 rok II” utrzymując ciągłość numeracji swojej poprzedniczki z okresu pierwszej „Solidarności”. Kolegium redakcyjne tworzyli: Adam Jaworski i Jan Michalski. *Zwrotnica* ukazywała się do października 1990 roku.

Z pism młodzieżowych udało mi się dotrzeć do czterech wcześniej nieznanych tytułów.

Ziemia Obiecana Nieregularnik Miłośników Imprez Różnych/MIR/.

Grupa „Miłośnicy Imprez Różnych” (MIR) powstała w Gorzowie 4 grudnia 1988, zrzeszała młodych ludzi, którzy od września 1988 organizowali w Gorzowie happeningi, (choć jeszcze wtedy nie posługiwali się tą nazwą). 26 listopada 1988 r. MIR wydał pierwszy numer pisemka pt. „Ziemia Obiecana”, w którym przedstawiono Manifest MIR-u. Informowano, że *Nie jesteśmy z: PZPR, SB, MO, ZOMO, MON-u a także „Solidarności”, WiP-u, RMN itd. Nie mamy nic wspólnego z Międzymiastówką Anarchistyczną, „Pomarańczową Alternatywą” itp. [...] nie tworzymy żadnej struktury, a co za tym idzie nie mamy żadnych przywódców, działaczy, aktywistów [...] łączy nas jedno: nędza egzystencji.* Z analizy zamieszczonych tekstów wyraźnie przebija się humorystyczno-sarkastyczny charakter pisma, w których autorzy nie stronili od ...wulgaryzmów. Liderami tej grupy byli: Przemysław Wiśniewski, Jacek Górski, Wiesława Oborska „Pestka”. Drukiem zajmowała się Ewa Hrybac z gorzowskiego Ruchu „Wolność i Pokój”⁶. Ukazały się cztery numery biuletynu, ostatni z datą 13 grudnia 1988.

Gieroj Biuletyn Informacyjny Szkolnego Koła RMN Zespołu Szkół Chemicznych w Gorzowie Wlkp. Szkolne Koło Ruchu Młodzieży Niezależnej w Zespole Szkół Chemicznych w Gorzowie Wlkp. zawiązało się 25 października 1989 r. Dzięki pomocy Komisji Zakładowej „Solidarność” w ZWCH „Stilon” zaczęło wydawać gazetkę **Gieroj**. Zespół redakcyjny tworzyli: Radosław Frąckowiak i Mariusz Zbanysek. Biuletyn ukazywał się do marca 1990 roku, wyszło ogółem 8 numerów pisma.

6 Na podstawie relacji Ewy Hrybac i Andrzeja Wołyńca z 21 XI 2008 r.

Pozostałe tytuły, do których dotarłem, to *Ściągacz Izolacji* oraz *Palec w Nosie*. Dwa oddzielne tytuły, ale według relacji Andrzeja Wołyńca, (w zbiorze którego zachowały się obie gazetki) redakcją i drukiem obu pisemek zajmowały się te same osoby – Jacek Kisielewski i Paweł Pawłowski. *Ściągacz Izolacji* oraz *Palec w Nosie* ukazały się pod koniec 1988 lub na początku 1989 roku⁷.

Ostatnia kwestia, którą chciałem poruszyć w niniejszy artykule, to uzupełnienie luki w historii gorzowskiego pisma *Feniks*. Szczegółową historię tego biuletynu przedstawiła Ewa Kułakowska⁸. Opracowując wydawanie *Feniksa* w okresie od czerwca 1987 do marca 1989 natrafiła w swoich badaniach na duże trudności. Ujęła to tak: *W roku 1987 reaktywowano druk metodą sitodruku, zajmował się tym nieżyjący już Kazimierz Modzelan. Niestety nie udało się ustalić gdzie to się odbywało, moi rozmówcy wskazują na różne, bliżej niedające się określić miejsca*⁹. Ten nieznaną okres w historii *Feniksa* mnie udało ustalić.

W tym czasie w zależności od potrzeb działały z różną intensywnością aż trzy drukarnie. Mimo konfliktu między Regionalną Komisją Wykonawczą a grupą Oświaty Niezależnej, w wyniku którego część osób związana z drukiem *Feniksa* przeszła do redakcji *Pokolenia*, w czerwcu 1987 r. udało się wznowić w Gorzowie wydawanie gazety na „sicie”. Kazimierz Modzelan, który był odpowiedzialny za druk z ramienia RKW, zorganizował w tym okresie dwie drukarnie sitodrukowe. Tak więc do działającej drukarni powielaczowej którą w tamtym czasie obsługiwali Henryk Kokociński i Bronisław Żurawiecki, w czerwcu 1987 znowu dołączyło sito.

Pierwsza drukarnia sitodrukowa mieściła się w lokalu przy ul. Drzymały, gdzie drukiem zajmował się Dariusz Szułcik, któremu sporadycznie pomagał Grzegorz Wiśniewski. Dwudziestojednoletni wówczas Dariusz Szułcik został wciągnięty do konspiracji przez K. Modzelana, obaj pracowali na jednym wydziale w Gorzowskim Przedsiębiorstwie Robót Inżynieryjnych. W końcu kwietnia 1987 K. Modzelan zaproponował mu, czy nie podjąłby się drukowania bibuły. Darek Szułcik odpowiedział pozytywnie i sprawy potoczyły się bardzo szybko. Wynajęto mieszkanie przy ul. Drzymały na lokal do druku, tam też Darek przeszedł przeszkolenie w zakresie druku na sicie, które przeprowadził Marek Nuckowski (działacz podziemnej grupy ElJot i długoletni drukarz podziemnej „Solidarności”).

Druga drukarnia mieściła się w lokalu przy ul. Łazienki 4, również w wynajętym mieszkaniu. Tu drukiem *Feniksa* a także drukami akcydensowymi zajmowali się: Antoni Bednowski, Henryk Jaromłowicz, ten ostatni przygotowywał również diapozytywy *Feniksa*.

7 Na podstawie relacji Andrzeja Wołyńca z 21 XI 2008 r.

8 E. K u ł a k o w s k a, *Gorzowskie czasopismo podziemne „Feniks” od czerwca 1982 do maja 1989*, Rocznik Muzealny nr 1, Gorzów Wlkp. 2004.

9 E. K u ł a k o w s k a, *Gorzowskie czasopismo podziemne „Feniks”*, s. 21

Po tylu latach, dziś trudno określić jednoznacznie, które numery wydrukowano w drukarni przy ul. Drzymały 21, a które w lokalu przy ul. Łazienki 4, nie ma za to problemu, które zostały wydrukowane na powielaczu¹⁰.

W marcu 1989 zaprzestano druku *Feniksa* na sicie i powrócono do druku na powielaczu, ale w oparciu o nową technikę wykonywania matryc białkowych. Umożliwił to otrzymany w darze z Berlina w grudniu 1988 sprzęt komputerowy. Do niej drukarkę igłową zakupił i przywiózł z Berlina Zbigniew Antczak¹¹. Sprzęt został zainstalowany na plebanii przy ul. Żeromskiego. Komputera używano do składania gazety, natomiast drukarka igłowa okazała się doskonałym instrumentem do sporządzania matryc powielaczowych. W tej technice wydrukowano w okresie od marca do czerwca 1989 numery pisma 189-193. Drukiem na powielaczu białkowym w tamtym okresie zajmowali się ciągle Henryk Kokociński wraz z Bronisławem Żurawieckim. Od lipca 1989 roku *Feniks* drukowany był już na offsecie.

*Dariusz Szulcik (z lewej) i Kazimierz Modzela w pracy
w Gorzowskim Przedsiębiorstwie Robót Inżynierskich*

10 Patrz szczegółowy opis tabela niżej.

11 D. A. R y m a r, *Początki gorzowskiej komputeryzacji (1967-1993)*, Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny 2008 nr 15, s. 169.

1987 rok. Dariusz Szulc przy drukowaniu Feniksa w lokalu przy ul. Drzymały.

Szczegółowe dane na temat tytułów opisanych w niniejszym artykule.

Wiadomości Klubowe

Klub Inteligencji Katolickiej w Gorzowie Wlkp.

Lp.	Numeracja	Data	Nr zezwolenia UKPiW	Dane edytorskie
1.	b.nr	Marzec 1987		Powielacz, 300 egz., A4, s.1
2.	b.nr	Kwiecień 1987		Powielacz, 300 egz., A4, s.1
3.	Nr 1/87	Maj 1987	N-7/171	Powielacz, 350 egz., A4, s. 2
4.	Nr 2/87	06.06.1987	N-7/192	Powielacz, 350 egz., A4, s.4
5.	Nr 3/87	01.07.1987	N-7/210	Powielacz, 300 egz., A4, s.4
6.	Nr 4/87	15.07.1987	N-7/216	Powielacz, 300 egz., A4, s.2
7.	Nr 5/87	01.08.1987	N-2/235	Powielacz, 350 egz., A4, s.2
8.				
9.	Nr 7/87	01.09.1987	N-4/276	Powielacz, 300 egz., A4, s.2
10.	b.nr	15.09.1987	N-6/313	Powielacz, (b.d.), A4, s.2
11.	Nr 10/87	01.10.1987	N-2/328	Powielacz, 300 egz., A4, s.2
12.	Nr 11/87	15.10.1987	N-2/350	Powielacz, 350 egz., A4, s.4
13.				
14.	Nr 13/87	15.11.1987	N-7/417	Powielacz, 300 egz., A4, s.2
15.	Nr 14/87	01 12.1987	N-7/423	Powielacz, 300 egz., A4, s.2

16.	Nr 15/87	28.12.1987	N-7/444	Powielacz, 300 egz., A4, s.2
17.	Nr 1/88	25.02.1988	O-7/98	Powielacz, 300 egz., A4, s.2
18.				
19.	Nr 3/88	28.03.1988	0-9/192	Powielacz, 250 egz., A4, s.1
20.				
21.	Nr 5/88	20.04.1988	O-7/235	Powielacz, 250 egz., A4, s.2
22.	Nr 6/88	25.05.1988	O-7/315	Powielacz, 250 egz., A4, s.1
23.	Nr 7/88	02.08.1988	O-7/432	Powielacz, 250 egz., A4, s.1
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.	Nr 2/89		M-7/99	Powielacz, 300 egz., A4, s.2 /b.s.1
30.	Nr 3/89	15.05.1989	M-7/326	Powielacz, 500 egz., A4, s.2, t. WiK
31.	Nr 4/89	25.05.1989	M-7/362	Powielacz, 400 egz., A4, s.2
32.	Nr 5/89	05.06.1989	M-7/380	Powielacz, 300 egz., A4, s.2
33.	Nr 6/89	15.06.1989	M-7/386	Powielacz, 250 egz., A4, s.2
34.	Nr 7/89	25.06.1989	M-7/402	Powielacz, 250 egz., A4, s.2
35.	Nr 8/89	08.07.1989	M-7/405	Powielacz, (b.d.), A4, s.2
36.	Nr 9/89	9-16.07.1989	M-7/420	Powielacz, (b.d.), A4, s.2
37.	Nr 10/89	23-30.07.1989	M-7/431	Powielacz, (b.d.), A4, s.2
38.	Nr 11/89	06.08.1989	M-7/434	Powielacz, (b.d.), A4, s.2
39.	Nr 12/89	13-20.08.1989	M-9/462	Powielacz, 250 egz., A4, s.2
40.	Nr 13/89	27.08.1989	M-9/463	Powielacz, 250 egz., A4, s.1
41.	Nr 14/89	03.09.1989	M-3/471	Powielacz, 200 egz., A4, s.2
42.	Nr 15/89	29.10.1989	M-7/516	Powielacz, (b.d.), A4, s.2
43.	Nr 16/89	05.11.1989	M-8/518	Powielacz, (b.d.), A4, s.1

Zwycięzimy

Pismo KSS „Zwycięzimy” Region Gorzów Wielkopolski.

Lp.	Numeracja	Data wydania	Uwagi edytorskie
1.	b.nr.	01.05.1982	A4, powielacz, s.2

Ziemia Obiecana

Nieregularnik Miłośników Imprez Różnych/MIR/.

Lp.	Numeracja	Data	Uwagi
1.	Nr 1	26.11.1988	Powielacz, format A4, s.2
2.	Nr 2	30.11.1988	Powielacz, format A4, s.2
3.	Nr 3	03.12.1988	Powielacz, format A4, s.4
4.	Nr 4	13.12.1988	Powielacz, format A4, s.6

Gorzów Wlkp.
13 XII 1988 r.
NR 4
cena 39 zł. 45 gr.

ZIEM. OBIECANA FREE

"Nędzarze świata
łączcie się."

**CONFEDERATION
WIP-MIR**

NIEREGULARNIK
KONFEDERACJI WIP-MIR

OŚWIADCZENIE INFORMACYJNO - WYJAŚNIAJĄCE

Kochani ! Oddajemy w wasze ręce ozwarty już numer "Ziemi obiecanej". Jest to egzemplarz specyficzny: Nasze pismo od dziś jest nieregularnikiem Konfederacji WIP-MIR: Mariaż Ruchu "Wolność i Pokój" z Miłośnikami Imprez Różnych jest sojuszem trwałym i nierozdzielalnym; Obie struktury egzystują w Konfederacji na zasadach równouprawnienia i braterstwa - swoistej unii. Kto jest w WIP-ie mo że być w Mirze i odwrotnie. Wybór należy do ciebie!

W imieniu Komitetu Wykonawczego Konfederacji WIP-Mir
Zachariasz Klinga-Kordecki

NIE BĘDZIE PRZEBACZENIA

Za rozbijanie naszych domów
drzwi, za bicie po twarzy, zakwanie
w kajdanki, krzyk dzieci,
płacz matek i żon -
nie będzie przebaczenia;

Za zamykanie do więzień,
zgnięcie się w celach, niesprawiedliwe
i bezprawnie wyroki, krzyki,
wzłaski i wzywania -
nie będzie przebaczenia;

Za zniszczone osokami bramy
fabryk i kopalni, stakowanie ich
z ziemi i powietrza, za straszki
oddane do bezbronnym ludzi -
nie będzie przebaczenia;

Za krew i rany,
za ból i żzy,
za kłamstwa i oszczerstwa,
za gniew i brak nadziei -
nie będzie przebaczenia.

Za Polskę więzienną,
za zniszczenie sierpniowych idei,
za naszą nędzę i brak wiary,
za wspomniźnik w tej zbrodni -
NIE BĘDZIE PRZEBACZENIA

Lothar Herbst

ZŁOŻCIE OREŻ

"... Wszelki dalszy
rozlew krwi jest bezca-
lowy ! Chcemy zawrzeć z
wami pokój: Dla usunie-
cia szkód wojny potrze-
bujecie każdego z nas,
wszystko jedno, czy to
mężczyzna czy kobieta,
aby na nowo odbudować
kraj pod nowym, a rozsą-
dnym rządem.

Jeśli przejdziecie z p
podniesionymi rękami li
nie nasza, otrzymacie
wyżywienie: Po zawarwie
niu formalności co do
osoby, każdy będzie
mógł powrócić do domu."

↑
Jest to fragment ulotki
rozrzuconej przez Niemców
we wrześniu 99 r. kiero-
wanej do żołnierzy i lud-
ności m. Warszawy, która
dedykujemy w siódma rocz-
nicę wprowadzenia stanu
wojennego złowcom narodu
i opiekunom Ojczyzny (Wojsku i Policji - wip). Konfederacja nie
popiera tego rodzaju happeningów.

Gieroj

Biuletyn Informacyjny Szkolnego Koła RMN Zespołu Szkół Chemicznych
w Gorzowie Wlkp.

Lp.	Rok	Numer	Data wydania	Uwagi
1.	1989	Nr 1/89	10.11.1989	A4, ksero, s. 4
2.		Nr 2/89	28.11.1989	A5, ksero, s. 4
3.		Nr 3/89	13.12.1989	A4, ksero, s. 4
4.		Nr 4/89	25.12.1989	A5, ksero, s. 4
5.	1990	Nr 1(5)/90	10.01.1990	A4, ksero, s. 4
6.		Nr 2(6)	20.02.1990	A4, ksero, s. 4
7.		Nr 7	07.03.1990	A5, ksero, s. 4
8.		Nr 8	28.03.1990	A5, ksero, s. 4

DATA
13.12.
1989r.

NUMER
3/89

GIERUŚ

"Człowieka można zniszczyć a nie pokonać" /E.Hemingway/

BIULETYN INFORMACYJNY SZKOLNEGO KOŁA R M N ZESPÓŁU SZKÓŁ CHEMICZNYCH
w GORZOWIE WLKP

13.12.89r.

Idę, idę pancerny na "Wujek"
Płoną znicze ku zabitych chwale,
Ale zgasa nadzieja na potas,
Gdzie twe czyste ręce Generale?
Zwracaj ją - pancerny z powrotem...

NIGDY!
WIĘCEJ!

W nocy z 12/13 grudnia 1981r. dekretem Rady Państwa wprowadzony został w Pałacu stan wyjątkowy, nazwany przez tę Radę stanem wojennym. W wyniku "świeciste" przeprowadzonej akcji publicznej - wojskowej już tej samej nocy, internowanych zostało wiele tysięcy działaczy i członków NSZZ "Solidarność" oraz innych organizacji opozycyjnych.

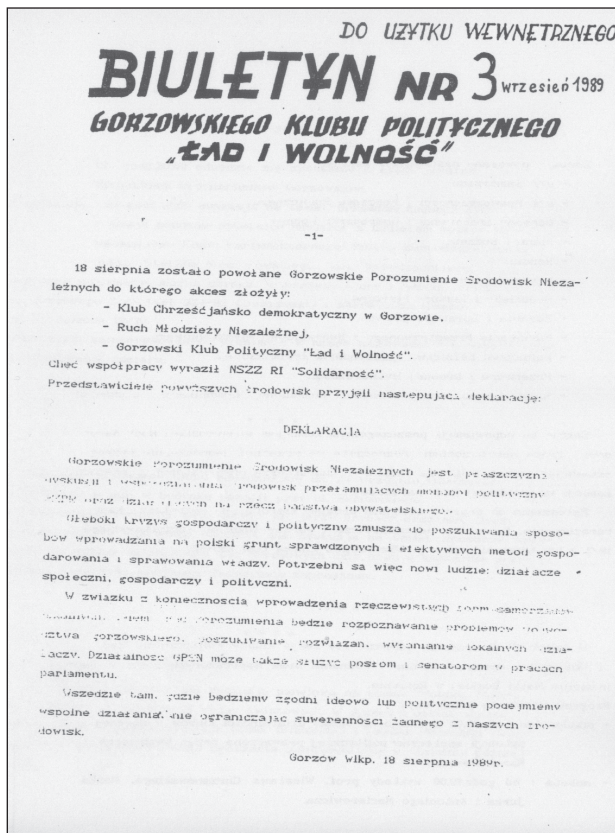
Przez wiele dni strajkowała znaczna część zakładów w całym kraju, w.ś.in. w Stoczni Gdańskiej utworzył się już 13.12.81r. Krajowy Komitet Strajkowy, w Wrocławiu i innych miastach - Regionalne Komitety Strajkowe, Przez kraj przetoczyła się olbrzymia fala demonstracji przeciwko stanowi wojennemu nastąpiły aresztowania. 16.12.81r. nastąpiło rozbiście i spacyfikowanie strajku w KWK "Wujek", po strzałach ZOMO -śwój życie straciło 9 górników, w Gorzowie - także 16.12. - ZOMO przy wydanej pomocy wojska, rozbiło strajki w "Ursusie" i "Silvanie", kilka dni trwał strajk okupacyjny w "Stilonie". Najdłuższe strajki trwały w KWK "Zimowit" /do 24.12/ i w KWK "Płast" /do 28.12. Po bardzo brutalnych pacyfikacjach nastąpiły zazwyczaj aresztowania wśród organizatorów strajków. Sądy Wojskowe skazywały ich na kary długoletniego więzienia /wyroki po 7,9,10 lat/. Zaczęła się szuga noc stanu wojennego.

Nie będziemy i nie chcemy rozstrząsać, czy wprowadzenia stanu wojennego można było uniknąć, gdyż ludzie którzy którzy znają całą prawdę stwierdzili, że zabiorą ją do grobu. /uwiamy, że prawda - jaka by nie była - powinna być udostępniona społeczeństwu/. Wtedy jedynym było uniknąć śmierci górników "Wujka", śmierci osób zastrzelonych w czasie demonstracji lub zmarłych w wyniku obrażeń, wreszcie śmierci Człowieka Przemysła, Bogdana Włoska, ks. Jerzego Popiełuszki, i także wielu innych osób nieznanych do dzisiaj. Nie pragniemy zemsty - jesteśmy chrześcijanami - ,wystarczy wskazać ludzi odpowiedzialnych za te tragedie, tragedie w których znowu Polak strzelał do Polaka, Człowiek, która wprowadzał stan wojenny - dzisiaj jest prezydent - spytany o podobne wszczęcie dochodzeń w sprawie strzałów 16.12.81r. do górników kopalni "Wujek", powiedział składając kwiaty pod krzyżem upamiętniającym tamte wydarzenia:

"Sam fakt, że jestem tu dzisiaj wśród Was i pochylam głowę - świadczy o tym, że mam jak naj lepszą wolę, aby tę sprawę - do końca wyjaśnić". Wamy nadzieję, że nie będą

Biuletyn Gorzowskiego Klubu Politycznego „Ład i Wolność”.

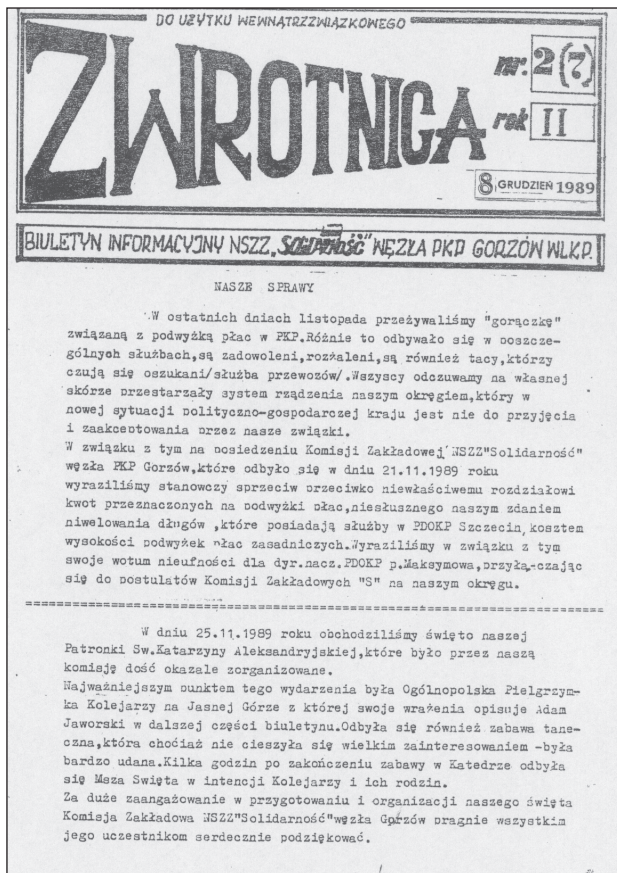
Lp.	Numeracja	Data wydania	Uwagi edytorskie
1	Nr 1	Nie podano	Ksero, A5, s.6
2			
3	Nr 3	3 września 1989	Ksero, A5, s.4

Zwrotnica

Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” Węzła PKP Gorzów Wlkp.

	Lp.	Numer	Data wydania	Uwagi
1989	1.	Nr 1/6 rok II	25 listopada 1989	A5, ksero, s. 4
	2.	Nr 2/7	08.12.1989	A5, ksero, s. 4
	3.	Nr 3/8	25.12.1989	A5, ksero, s. 4
1990	4.	Nr 1/9 rok III	18 stycznia 1990	A5, ksero, s. 8
	5.	Nr 2/10	10 lutego 1990	A5, ksero, s. 4
	6.	Nr 3/11	27 lutego 1990	A5, ksero, s. 4
	7.	Nr 4/12 rok III	07 marca 1990	A5, ksero, s. 4
	8.	Nr 5/13 rok III	30 marca 1990	A5, ksero, s. 4
	9.	Nr 6/14 rok III	24 kwietnia 1990	A5, ksero, s. 4
	10.	Nr 7/15 rok III	04 czerwca 1990	A5, ksero, s. 8
	11.	Nr 8/16	28.06.1990	A5, ksero, s. 4
	12.			
	13.			
	14.	Nr 11/19 rok III	12 października 1990	A5, ksero, s. 12

Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” przy GPBP

	Lp.	Numer	Data wydania	Uwagi
1989	1.	b.nr	09.10. 1989	A4, ksero, s. 1
	2.	b.nr	11.12.1989	A4, ksero, s. 1
1990	3.	Nr 1/90	26.02. 1990	A4, ksero, s. 2
	4.	b.nr	04.04.1990	A4, ksero, s. 1

Feniks (1987-1989)

Biuletyn Informacyjny Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność”
Region Gorzów

	Lp.	Numeracja	Data wydania		Uwagi edytorskie
1987	1.	Nr 136	13.01.1987		Powielacz, A4, s. 4
	2.	Nr 137	28.01.1987		Powielacz, A4, s. 4
	3.	Nr 138	27.02.1987		Powielacz, A4, s. 4
	4.	Nr 139	09.03.1987		Powielacz, A4, s. 4
	5.	Nr 140	23.03.1987	(brak s.3-4)	Powielacz, A4, s. 4
	6.	Nr 141	08.04.1987		Powielacz, A4, s. 4
	7.	Nr 142	23.04.1987		Sitodruk, A5, s. 4
	8.	Nr 143	05.05.1987		Powielacz, A4, s. 4
	9.	Nr 144	17.05.1987		Sitodruk, A5, s. 4
	10.	Nr 145	02.06.1987		Powielacz, A4, s. 4
	11.	Nr 146	14.06.1987		Sitodruk, A5, s. 4
	12.	Nr 147	30.06.1987		Sitodruk, A5, s. 4
	13.	Nr 148	16.07.1987		Sitodruk, A5, s. 4
	14.	Nr 149	21.08.1987		Sitodruk, A5, s. 4
	15.	Nr 150-151	07.09.1987	nr podwójny	Sitodruk, A5, s. 6
	16.	Nr 152	27.09.1987		Sitodruk, A5, s. 4
	17.	Nr 153	09.10.1987		Sitodruk, A5, s. 4
	18.	Nr 154	22.10.1987		Sitodruk, A5, s. 8
	19.	Nr 155	13.11.1987		Powielacz, A4, s. 4
	20.	Nr 156	02.12.1987		Sitodruk, A5, s. 4
	21.	Nr 157	16.12.1987		Sitodruk, A5, s. 8
1988	22.	Nr 158	06.01.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	23.	Nr 159	28.01.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	24.	Nr 160	10.02.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	25.	Nr 161	25.02.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	26.	Nr 162	09.03.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	27.	Nr 163	25.03.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	28.	Nr 164	06.04.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	29.	Nr 165	23.04.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	30.	Nr 166	07.05.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	31.	Nr 167	18.05.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	32.	Nr 168	V – VI 1988	Wydanie specjalne	Sitodruk, A5, s. 4
	33.	Nr 169	01.06.1988		Powielacz A4, s. 4
	34.	Nr 170	13.06.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	35.	Nr 171	23.08.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	36.	Nr 172	06.09.1988		Sitodruk, A5, s. 8

1988	37.	Nr 173	21.09.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	38.	Nr 174	03.10.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	39.	Nr 175	19.10.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	40.	Nr 176	31.10.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	41.	Nr 177	16.11.1988	Wydanie specjalne	Powielacz, A4, s. 2
	42.	Nr 178	17.11.1988		Sitodruk, A5, s. 8
	43.	Nr 179-180	09.12.1988	Nr podwójny	Sitodruk, A5, s. 16
1989	44.	Nr 181	04.01.1989		Sitodruk, A5, s. 8
	45.	Nr 182	25.01.1989		Sitodruk, A5, s. 8
	46.	Nr 183	05.02.1989	Wydanie specjalne	Powielacz, A4, s.2
	47.	Nr 184	08.02.1989		Sitodruk, A5, s. 8
	48.	Nr 185	22.02.1989		Sitodruk, A5, s. 8
	49.	Nr 186	06.03.1989	Wydanie specjalne	Powielacz, A4, s. 4
	50.	Nr 187	08.03.1989		Sitodruk, A5, s. 8
	51.	Nr 188	23.03.1989		Sitodruk, A5, s. 8
	52.	Nr 189	06.04.1989		Powiel. A4, s.6
	53.	Nr 190	29.04.1989		Powiel. A4, s.4
	54.	Nr 2/191	10.05.1989		Powiel. A4, s.4
	55.	Nr 3/192	18.05.1989		Powiel. A4, s.4
	56.	Nr 4/193	26.05.1989		Powiel. A4, s.4
	57.	Nr 194	01.07.1989		Offset, A4, s.4
58.	Nr 195	01.08.1989		Offset, A4, s.4	

Uwzględniając moje wcześniejsze opracowania które przedstawiłem w rocznikach z lat 2004 i 2005 oraz te obecne, można sporządzić następujący wykaz tytułów pism jakie ukazywały się w Gorzowie Wlkp. w latach 1978–1990 poza zasięgiem cenzorskim a także liczbę wydanych numerów pisma.

Lp.	Tytuł pisma	Okres ukazywania się pisma	Liczba wydanych numerów
1.	Szlakiem Tysiąclecia <i>Pismo Koła Miłośników Historii w I LO im. T. Kościuszki w Gorzowie Wlkp.</i>	1978	3
2.	Kamyczek. Szczep im. A. Kamińskiego ZHP II LO Gorzów Wlkp.	1980–1981	2

3.	Biuletyn Informacyjny Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych w Gorzowie Wlkp. Od 3 nru zmieniono nazwę na Komunikat Informacyjny Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych „Solidarność” w Gorzowie Wlkp., od 11 nru na Solidarność Gorzowska Informator NSZZ „Solidarność” – Gorzów Wlkp.”	1980–1981	41
4.	Solidarność Stilonowska. Informator NSZZ „Solidarność” ZWCh „Stilon” w Gorzowie.	1980–1981	18
5.	Komunikat Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” „Społem” WSS Gorzów Wlkp.	1980–1981	6
6.	Komunikat (nr 4 jako Serwis Informacyjny) Druk MKZ Gorzów Wlkp.	1981	25
7.	Wiadomości Dnia. Pismo Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” w Gorzowie Wlkp.	1981	31 (pismo nie numerowane)
8.	Echo. Informator Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” w Gorzowie	1981	45
9.	Komunikat Regionalnego Komitetu Strajkowego NSZZ „Solidarność” w Gorzowie Wlkp.	1981	1
10.	Informator Zjazdowy „BIG” Zarządu Regionalnego „NSZZ „Solidarność” w Gorzowie Wlkp.	1981	2
11.	Solidarność w GPBP	1981	1
12.	Serwis Informacyjny Informator NSZZ „Solidarność” ZREMB w Gorzowie Wlkp.	1981	1
13.	Solidarność GPT – Warta – Tourist	1981	9
14.	Solidarność w Energetyce Informator Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Elektrociepłowni Gorzów	1981	1
15.	Życie Silwany Pismo Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Zakładach Przemysłu Jedwabniczego „Silwana” w Gorzowie Wlkp.	1981	3
16.	Zwrotnica Informator Komisji Węzłowej PKP Gorzów Wlkp.	1981	4

17.	SOWA. Biuletyn Informacyjny Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” Gorzów Wlkp.	1981	4
18.	Solidarność Wsi Gorzowskiej Biuletyn WKZ NSZZ RI „Solidarność” w Gorzowie (Pierwszy numer pisma wyszedł jako Biuletyn NSZZ „Solidarność Wiejska” w Gorzowie Wlkp.)	1981	11
19.	Komunikat Okręgowego Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania w Gorzowie Wlkp.	1981	7
20.	Komunikat Polskiej Partii Demokratycznej (nr 2 Przegląd Demokratyczny)	1981	2
21.	Komunikat Niezależnego Zrzeszenia Studentów AWF Poznań Filia Gorzów Wlkp.	1980	1
22.	Rekontra Biuletyn Niezależnego Zrzeszenia Studentów przy AWF Gorzów Wlkp.	1981	2
23.	Komunikat Strajkowy Studenckiego Komitetu Strajkowego AWF Filia Gorzów Wlkp.	1981	12
24.	Filareta Pismo Klubu Dyskusyjnego przy I LO w Gorzowie Wlkp.	1981	2
25.	Solidarność Pismo Sympatyków i Zwolenników Związku	1982	5
26.	Solidarność Gorzowska (wydanie wojenne)	1982	2
27.	Zwycięzimy Pismo KSS „Zwycięzimy” Region Gorzów Wielkopolski	1982	1
28.	Feniks Biuletyn Informacyjny Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” Region Gorzów	1982–1989 (pismo ukazuje się do dnia dzisiejszego)	212
29.	Solidarność Stilonowska Biuletyn Informacyjny Tymczasowej Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” ZWCh „Stilon” Gorzów Wlkp.	1982–1989	64
30.	Iskra Biuletyn Informacyjny Młodzieżowego Ruchu Oporu	1982	1
31.	Szaniec Biuletyn Informacyjny Ruchu Młodzieży Niezależnej	1983–1990	124
32.	Pokolenie Pismo Oświaty Niezależnej – Region Gorzów Wlkp.	1983–1990	46

33.	Solidarność – ZMG <i>Biuletyn Informacyjny Tymczasowej Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Zakładów Mechanicznych „Gorzów” w Gorzowie Wlkp.</i>	1983–1987	38
34.	Verus Pismo Komitetu Samoobrony Studentów „Zwycięzmy” AWF Gorzów Wlkp.	1983	1
35.	Sokół <i>Pismo Młodzieży Myślącej I LO</i>	1984–1990	31
36.	Wolna Myśl	1985	2
37.	Tygodnik Mazowsze (przedruk)	1986	24 / nr: 152-175 w.spej/
38.	Gazeta Wyborowa (przedruk)	1985	3
39.	Aspekty <i>Pismo Duszpasterstwa Akademickiego Gorzów</i>	1985–1989 (tytuł ukazuje się do dnia dzisiejszego)	41
40.	Solidarność Walcząca <i>Pismo Organizacji Solidarność Walcząca – Rejon Gorzów Wlkp.</i>	1986	1
41.	Bez przemocy <i>Pismo Ruchu „Wolność i Pokój” – Gorzów Wlkp.</i>	1987–1988	9
42.	Sokół – Dodatek historyczny	1987–1988	6
43.	Biuletyn Strajkowy NSZZ Solidarność	1988	5
44.	Biuletyn Gorzowskiego Klubu Politycznego „Ład i Wolność”	1988–1990	3
45.	Ziemia Obiecana <i>Nieregularnik Miłośników Imprez Różnych/ MIR/.</i>	1988	4
46.	Gieroj <i>Biuletyn Informacyjny Szkolnego Koła RMN Zespołu Szkół Chemicznych w Gorzowie Wlkp.</i>	1989–1990	8
47.	Ściągacz Izolacji	1988 lub 1989	2
48.	Palec w Nosie	1998 lub 1989	1
49.	Zwrotnica <i>Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” Węzła PKP Gorzów Wlkp.</i>	1989–1990	16
50.	Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” przy GPBP	1989–1990	4